

مقدمه:

بررسی تاریخ فرهنگ و تمدن بشری نشان می دهد که آراستگی ظاهری و رفتاری انسان ها در هر مقطع و در هر قومی نشان دهنده عظمت، بلوغ و بالندگی فرهنگی هر جامعه است. فرهنگ و تمدن اسلام و ایران به عنوان یکی از برجسته ترین و پیشروترین نمادهای تمدنی بشر همیشه مورد توجه سایر اقوام و ملل بوده و هست. علاوه بر این همراه با تاسیس دانشگاه و مراکز علمی ساحت معنوی و مقدس علم برای انسان باعث شده است تا دانشمندان، دانشجویان و تعامل گران با این حوزه همیشه در محیط اجتماعی دانشگاه بالاتر از استانداردهای رایج اجتماع رفتار کرده و ساحت مقدس دانشگاه را پاس بدارند. از اینرو آراستگی ظاهری و شئون فرهنگی و رفتاری افراد در محیط دانشگاه در دستور کار همه دست اندرکاران این حوزه قرار گرفته و در تمامی محیط های دانشگاهی استانداردهای لازم تعریف شده است. این موضوع در دانشگاه هایی که در معرض خرده فرهنگ های ناشی از جذب دانشجویان خارجی قرار دارد بیش تر مورد توجه قرار می گیرد.

از آنجائیکه امروزه به دلیل پدید آمدن شبکه های اطلاع رسانی و ارتباطی فاصله بین باورها، اعتقادات و فرهنگ ها و شئون فرهنگی و رفتاری افراد مختلف بسیار کم شده و هویت اصیل فرهنگی جوامع علمی را دستخوش هرج و مرج قرار داده است لازم است تا آحاد جامعه دانشگاهی نسبت به این مساله حساس بوده و هویت جوامع علمی را پاس بدارند.

جامعه دانشگاهی ایران اسلامی نیز منبعث از تعالیم بلند اسلامی و فرهنگ برجسته و هویت ایرانی باید نسبت به این دارایی ارزشمند خود حساس بوده و برای حفظ این شئون تلاش نماید و دانشگاه آزاد اسلامی باید نماد پابندی به این شئون در تمامی زمینه ها باشد. در این خصوص آیین نامه ها و دستورالعمل های متعددی در راستای حفظ آراستگی ظاهری و شئون فرهنگی و رفتاری اعضای خانواده دانشگاه در جمهوری اسلامی ایران تدوین و ابلاغ شده است که منبعث از این مصوبات و دستورالعمل آراستگی و شئون فرهنگی و رفتاری دانشگاه در موارد ذیل ابلاغ می گردد تا در کلیه واحدهای دانشگاهی اجرا گردد:

۱- اصول اجرایی

۱-۱- تقدم اقدامات ایجابی معرفتی و تشویقی بر اقدامات بازدارنده براساس شیوه های امر به معروف و نهی از منکر در امر عفاف و پوشش (مانند: برگزاری کارگاه های مختلف آموزشی با موضوع عفاف و پوشش، مسابقات علمی و فرهنگی، اردوهای فرهنگی مرتبط، سخنرانی و جلسات پرسش و پاسخ، کرسی های آزاد اندیشی و ...).

۱-۲- شناسایی و به کارگیری نیروها و کارکنان آگاه، توانمند و شایسته و عامل به مبانی دینی عفاف و پوشش، برای انجام فعالیت های فرهنگی، ارشادی، اجرایی و تبلیغی در این خصوص.

۱-۳- آموزش های مورد نیاز برای کارکنان انتظامات دانشگاه، به منظور رعایت حرمت و کرامت دانشگاهیان (استادان، دانشجویان و کارکنان).

۱-۴- تشکیل کارگروه آراستگی و شئون فرهنگی رفتاری و تشکیل منظم جلسات آن، بر اساس شرایط لازم و برای ایجاد وحدت رویه در واحدهای دانشگاهی (اعضا و شرح وظایف هر یک در مواد بعدی این دستورالعمل ذکر شده است).

۱-۵- بررسی وضعیت آراستگی ظاهری و پوشش استادان، دانشجویان و کارکنان دانشگاه مبنی بر ارزش های اسلامی، مطابق این دستورالعمل و پایش فعالیت ها و برنامه ها و اخذ آمارها و خود ارزیابی واحدها از این منظر و ارائه گزارش دوره ای.

۱-۶- جلب مشارکت همه دانشگاهیان، مردم، نهادها و هیأت امنای دانشگاه در اجرای این دستورالعمل.

۲- اقدامات معرفی

۱-۲- بالا بردن سطح آگاهی و باور دانشگاهیان (اعضای هیأت علمی، دانشجویان و کارکنان) از طریق تبیین دیدگاه‌های اسلام در خصوص عفاف و پوشش، آسیب‌های اجتماعی و تحکیم ارزش‌ها، مبانی استحکام روابط خانواده، مهارت‌های زندگی و سبک زندگی اسلامی- ایرانی با برگزاری کارگاه‌های آموزشی.

۲-۲- معرفی الگوهای مناسب با بهره‌گیری از سیره عملی معصومین(ع)، بزرگان علمی، ادبی و فرهنگی منطبق با مقتضیات زمان و مکان در مناسبت‌های مختلف و سخنرانی استادان متخصص و بانوان خارجی و تازه مسلمان شده و محجبه در موضوع عفاف و پوشش.

۳-۲- تبلیغ و اطلاع‌رسانی گسترده مواد مختلف این دستورالعمل به استادان، دانشجویان و کارکنان در قالب بنر- پیامک و تابلوهای دانشگاه و اعلام در صفحه اینترنتی آنان.

۴-۲- بهره‌گیری از مرکز مشاوره دانشگاه با حضور مشاوران و کارشناسان مذهبی و فرهنگی.

۵-۲- ایجاد زمینه فکری و اندیشه‌ای برای دانشگاهیان در زمینه عفاف و پوشش اسلامی با برگزاری کرسی‌های آزاداندیشی، مناظره، جلسات هم‌اندیشی و نشست‌های تخصصی.

۶-۲- شناسایی و تشویق استادان و دانشجویان نمونه در حوزه عفاف و پوشش در دانشگاه و برگزاری کارگاه‌های توجیهی برای آنان به منظور مشارکت حداکثری در این حوزه.

تبصره: تشویق و معرفی استادان و دانشجویان برتر در حوزه عفاف و پوشش، با اهدای تندیس و هدایای نقدی قابل توجه در مراسم و اعیاد و اولویت بخشی به آنان برای استفاده از سهمیه رایگان شرکت در اردوهای منتخبان و اردوهای زیارتی و سیاحتی در سطح واحد(دو بار در سال)، استان و ملی(یک بار در سال) و تخفیف مناسب شهریه دانشجویی برای دانشجویان.

۷-۲- ایجاد شبکه‌های همیاران فرهنگی متشکل از دانشجویان علاقه‌مند، مؤمن و انقلابی.

۸-۲- پشتیبانی از اجرای مسابقات فرهنگی و هنری به صورت مجازی یا حضوری مرتبط با موضوع عفاف و پوشش.

۹-۲- بستر سازی برای تولید و ارائه محصولات فرهنگی مانند کتاب، لوح فشرده و اقلام مربوط به موضوع عفاف و پوشش.

۱۰-۲- حمایت مالی از پایان نامه‌های برتر دانشجویی، طرح‌های پژوهشی و کتاب‌های مرتبط با موضوع گسترش فرهنگ عفاف و پوشش با استفاده از بودجه فرهنگی و پژوهشی دانشگاه در قالب تفاهم‌نامه میان معاونت فرهنگی و دانشجویی و معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه.

۳- ضوابط مورد توجه در تعیین مصادیق مجاز و غیر مجاز پوشش و ظاهر آرای

الف- مصادیق مجاز:

رعایت پوشش و ظاهر هر فرد دانشگاهی در حدود و چارچوب‌های شرع مقدس اسلام، متناسب با شأن، منزلت و عرف دانشگاه و هم سو با فرهنگ اسلامی و ملی ایران.

ب- مصادیق غیر مجاز:

پوشش مغایر با شرع مقدس اسلام، فرهنگ اسلامی و ملی و شأن و عرف دانشگاه و مصادیق ترویج فرهنگ و سبک غربی و نماد عرفان‌های نوظهور، فرقه‌های انحرافی و شیطان پرستی.

۴- پوشش و ظاهر موجه دانشجویان (بانوان و آقایان) :

۴-۱- پوشش بدو ورود، محوطه، کلاس درس و آزمایشگاه:

- ۴-۱-۱- پوشش باید ساده، آراسته و متناسب با شأن دانشجویان باشد و از پوشاک غیر مجاز و نامتعارف نباشد.
- ۴-۱-۲- پوشش بانوان مناسب است چادر با استفاده از مانتوی مناسب، با شلوار و مقنعه و یا روسری با رنگ متعارف و جوراب و یا پوشش مانتوی زیر زانو- آستین بلند، با شلوار و مقنعه و با رنگ متعارف و جوراب باشد (از مصادیق غیر مجاز نباشد). همچنین مو و اندام زن در حدود حجاب شرعی پوشانده شود.
- (تمامی ضوابط پوشش باید برای بخش های بالینی، حرفه ای و آزمایشگاهی نیز رعایت شود. ضمن اینکه پوشیدن لباس یونیفرم در این بخش ها لازم است).
- ۴-۱-۳- پوشش آقایان لازم است پیراهن آستین بلند و شلوار ساده و رسمی با رنگ ساده باشد. لازم است اندام مرد نیز در حد متعارف پوشیده باشد یعنی نازک، بدن نما و چسبان نباشد.

۴-۲- پوشش خوابگاه ها و ورزشگاه ها

- ۴-۲-۱- پوشش محیط خوابگاه باید متعارف با اماکن خوابگاهی باشد. پوشیدن لباس راحتی به ویژه بانوان در هر شرایطی در فضای عمومی خوابگاه ممنوع است.
- ۴-۲-۲- با توجه به تفکیک جنسیت محیط های ورزشی، پوشش اختصاصی هر رشته ورزشی می تواند متناسب با همان محیط و ورزش استفاده شود.

۵- مصادیق پوشش و آراستن غیر مجاز بانوان

- ۵-۱- استفاده از کلاه بدون مقنعه.
- ۵-۲- استفاده از روسری های نازک و کوتاه، شال به تنهایی و... یا خارج شدن مو از جلوی سر و پشت مقنعه.
- ۵-۳- استفاده از دامن جایگزین شلوار برای بانوان به غیر از موارد خاص مانند بیمار یا افراد باردار.
- ۵-۴- استفاده از شلوار کوتاه، چسبان، استریچ و یا شلوازی که تعمداً پاره یا وصله دار باشد.
- ۵-۵- مانتوهای نامناسب: کوتاه، چاکدار، آستین کوتاه (ساق دست نما)، چسبان، دارای رنگ تند و زننده.
- ۵-۶- چادرهای نامناسب از قبیل: چادر نازک و توری.
- ۵-۷- استفاده از پوشش مجامع غیر مناسب برای محیط دانشگاهی نظیر: پوشش محافل جشن- محیط های تفریحی و ورزشی و مکان های استراحت.

- ۵-۸- آرایش هایی که در صورت و ناخن جنبه زیبایی دارد و موجب جلب توجه دیگران می شود.
- ۵-۹- استفاده افراطی از جواهرات در صورت (نگین بینی یا دندان)، دست و پا (زنجیر پا) که مغایر با عرف دانشگاه باشد (استفاده از جواهرات و زیور آلات متعارف محیط های اداری و دانشگاهی مانند حلقه یا انگشتر ازدواج بلامانع است).

۶- مصادیق پوشش و آراستن غیر مجاز آقایان

- ۶-۱- آرایش و پیرایش غیر متعارف مو مانند بافتن مو و درست کردن مو به صورت تیغ تیغی و یا نماد فرقه ای خاص.
- ۶-۲- لباس های اندامی، تنگ و چسبان با آستین های خیلی کوتاه حلقه ای یا رکابی یا یقه خیلی باز، شلوارک، لباس راحتی، شلوارهای فاق کوتاه، تنگ یا چسبان و نازک و شلوارهایی که تعمداً پاره یا وصله باشد.

۳-۶- استفاده از پاپیون و کراوات.

۴-۶- استفاده از زیورآلات اعم از گردن بند، زنجیر، مچ بند، دستبند و گوشواره طلا.

۵-۶- استفاده از آرایش مو مانند مش کردن، بافتن مو در بالای سر و...

۶-۶- برداشتن ابرو.

۷- مصادیق پوشش و آراستن غیر مجاز مشترک آقایان و بانوان

۱-۷- چاپ هر گونه نقوش و کلمات زننده و رکیک یا علایم و نشانه‌های گروه‌های انحرافی، تصاویر زن، الفاظ رکیک، عبارات مبتذل، تصاویر فکاهی و پوچ و بی‌معنا، شعارهای قومی و نژادی، تبلیغات تجاری زننده و توهین آمیز بر روی پوشش، مچ بند، پیشانی بند، کمربند، انگشتر و کیف.

۲-۷- خالکوبی در نواحی قابل رویت بدن.

۸- رفتارها و روابط مغایر شؤن اخلاقی و شرعی

۱-۸- هرگونه رفتاری که با اصول رفتار سازمانی، ضوابط و مقررات اخلاقی، فرهنگی و اجتماعی کلاس درس، آزمایشگاه، خوابگاه و محیط و فضای دانشگاه مغایر بوده (مطابق مقررات کمیته انضباطی).

۲-۸- استفاده نادرست از فضای مجازی که منجر به بروز موارد ضد اخلاقی شود.

۹- روش اجرا برای دانشجویان ناآگاه و یا متخلف:

۱-۹- گام اول- تذکر محترمانه و صریح به افرادی که در پوشش و شئون اخلاقی، مقررات پوشش و شئون اخلاقی را رعایت نمی کنند.

تبصره: اعمال بند ۱ این ماده توسط بخش انتظامات دانشگاه با رعایت جنسیت و بر اساس مفاد اعلامی در تابلوی ورودی دانشگاه می باشد.

۲-۹- گام دوم- در صورت عدم توجه به تذکر شفاهی، دانشجویان برای مشاوره به معاونت فرهنگی و دانشجویی راهنمایی می شوند تا توسط کارشناس فرهنگی (ترجیحاً همجنس) همراه با اخذ تعهد کتبی، مورد مشاوره قرار گیرند.

۳-۹- گام سوم- در صورت عدم توجه به موارد مندرج در تعهد کتبی، موضوع در نشستی با حضور نمایندگان معاونت فرهنگی و دانشجویی و حراست دانشگاه به اطلاع خانواده دانشجو می رسد. این نشست به دعوت معاونت فرهنگی و دانشجویی واحد صورت می گیرد. در صورت عدم امکان برگزاری نشست حضوری، موضوع، به صورت تلفنی اطلاع داده می شود. (برای افراد مجرد تماس با پدر و مادر و یا سرپرست وی و برای افراد متأهل با همسر وی ارتباط برقرار خواهد شد).

۴-۹- گام چهارم- در صورت عدم توجه، دانشجو همراه با کپی تعهدنامه کتبی و کپی کارت دانشجویی به کمیته انضباطی ارجاع می شود.

تبصره ۱ : استادان و کارکنانی که نسبت به مقررات عفاف و پوشش بی اعتنا هستند حسب گزارش‌های رسیده به ترتیب به معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی و گزینش کارکنان معرفی می شوند. در صورت عدم رعایت مجدد موازین و مقررات، به معاونت فرهنگی و دانشجویی برای ارجاع به کمیته انتظامی اساتید و هیأت رسیدگی به تخلفات اداری واحد معرفی می شوند.

تبصره ۲: کمیته آراستگی فردی واحد می تواند برای موارد خاص و ساختار شکنانه نسبت به ممانعت موقت از ورود به دانشگاه تصمیم گیری نماید و پرونده افراد خاطی را به کمیته انضباطی جهت رسیدگی قانونی ارجاع دهد.

تبصره ۳: کانال‌های خبررسانی، سایت‌های اینترنتی و هرگونه امکان دسترسی در فضای مجازی که توسط اساتید یا دانشجویان ویژه کلاس‌های آموزشی ایجاد می‌شوند، مشمول این دستورالعمل می‌باشند.

۱۰- کارگروه مرکزی آراستگی فردی دانشگاه

۱۰-۱- این کارگروه به منظور رصد، پایش و ارزیابی موضوع آراستگی فردی در دانشگاه و همچنین اعمال مفاد این دستورالعمل در سازمان مرکزی دانشگاه تشکیل می‌شود.

۱۰-۲- اعضای کارگروه مرکزی آراستگی فردی دانشگاه را اعضای شورای فرهنگی دانشگاه تشکیل می‌دهند. رییس شورا به عنوان رییس و دبیر شورا به عنوان دبیر این کارگروه خواهند بود.

۱۱- تشکیل کارگروه آراستگی و شئون فرهنگی رفتاری (اعضاء و شرح وظایف) - واحدهای جامع و بسیار

بزرگ

الف) - اعضای کارگروه:

۱۱-۱- رئیس واحد (رئیس کارگروه).

۱۱-۲- معاون فرهنگی و دانشجویی واحد (دبیر کارگروه).

۱۱-۳- معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی واحد

۱۱-۴- مسئول نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در واحد یا معاون فرهنگی ایشان (عضو).

۱۱-۵- مدیر فرهنگی یا رئیس اداره و یا کارشناس فرهنگی و اجتماعی واحد.

۱۱-۶- دو نفر از مدیران گروه یا اعضای هیأت علمی علاقه مند به اصلاح وضعیت (۲ نفر عضو هیأت علمی خانم) به انتخاب معاون فرهنگی و دانشجویی واحد.

۱۱-۷- مدیر حراست واحد.

۱۱-۸- رئیس بسیج اساتید واحد.

۱۱-۹- مسئول بسیج کارمندان.

۱۱-۱۰- مسئول بسیج دانشجویی واحد.

۱۱-۱۱- مسئول مرکز مشاوره امین در هر واحد

۱۱-۱۲- مدیر امور اداری واحد

تبصره ۱: مسئول دبیرخانه کارگروه آراستگی و شئون فرهنگی رفتاری، کارشناس فرهنگی خواهر کانون آراستگی و شئون فرهنگی رفتاری واحد است.

تبصره ۲: در واحدهای دیگر غیر از واحدهای جامع مستقل و بسیار بزرگ و مراکز استان‌ها، کارگروه آراستگی و شئون فرهنگی رفتاری با عضویت مسئولان متناظر با اعضای تعریف شده در کارگروه فوق تشکیل و به انجام وظایف خود می‌پردازند.

ب) - شرح وظایف کارگروه :

۱۱-۱۳- رئیس کارگروه، مسئولیت حسن اجرای این دستورالعمل را دارد.

۱۱-۱۴- دبیر کارگروه، به عنوان مجری و هماهنگ کننده بخش‌های مختلف و برنامه‌ریزی اجرایی دستورالعمل با بهره‌مندی از ظرفیت معاونت فرهنگی و دانشجویی و سایر بخش‌هاست.

۱۱-۱۵- معاون آموزشی واحد، مسئول رصد رفتار و پوشش استادان و رسیدگی به گزارش‌ها بر اساس آیین‌نامه‌های مرتبط هیأت انتظامی اساتید و دستورالعمل عفاف و پوشش است.

۱۱-۱۶- مسئول نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه، متولی برنامه‌های آموزشی مرتبط و همکاری در اقدامات معرفتی در موضوع عفاف و پوشش است.

۱۱-۱۷- اعضای هیأت علمی عضو، ارائه بازخوردهای مربوط به اجرای آیین‌نامه و آسیب شناسی مسائل فرهنگی و پایش روند اجرایی کار.

۱۱-۱۸- حراست واحد، مسئول آموزش نیروهای مرتبط و اجرای گام‌های ۱ تا ۴ آیین‌نامه (بخش روش اجرا برای دانشجویان) با بهره‌گیری از عوامل انتظامات است.

۱۱-۱۹- مسئول بسیج دانشجویی، استفاده از ظرفیت دانشجویان بسیجی برای ترویج و توسعه فرهنگ آراستگی فردی.

۱۱-۲۰- مرکز مشاوره واحد، ارائه مشاوره به افراد معرفی شده.

۱۱-۲۱- مدیر امور اداری واحد، رصد وضعیت پوشش و رفتار کارکنان.

۱۱-۲۲- کارگروه باید وضعیت واحد را از منظر رعایت آراستگی ظاهری در تمامی ایام سال رصد و بررسی کند و متناسب با وضعیت و شرایط موجود تصمیمات لازم را اتخاذ و به موقع اجرا بگذارد.

۱۱-۲۳- تعیین سهمیه برای مراسم تجلیل از اعضای هیأت علمی، کارکنان و دانشجویان و میزان هزینه هدایا.

تبصره: مناسب است مراسم تجلیل از دانشگاهیان در طول سال و در اعیاد مختلف انجام شود و برای تجلیل از دانشجویان سهمیه بیشتری نسبت به کارکنان و اساتید در نظر گرفته شود.

۱۱-۲۴- تشکیل جلسه کارگروه حداقل یکبار در ماه جهت برنامه‌ریزی فعالیت‌های مربوط به این دستورالعمل و سایر برنامه‌های پیشنهادی و ارزیابی میزان همکاری بخش‌های مختلف در اجرای آن.

۱۱-۲۵- ارسال پیشنهادهای و نقطه نظرات کارگروه پس از مرحله یک ساله به معاونت فرهنگی و دانشجویی دانشگاه (سازمان مرکزی) جهت تکمیل طرح.

۱۲- مسئولان اجرای دستورالعمل

۱۲-۱- بر اساس این دستورالعمل، رؤسای دانشگاه‌های مراکز استان، رؤسای واحدهای دانشگاهی و رؤسای دانشکده‌ها، هر یک مسئول اجرای این دستورالعمل در مجموعه زیر نظر خود هستند. همچنین مدیران گروه‌های آموزشی و مدیران اداری هر واحد دانشگاهی، نسبت به اجرای این دستورالعمل در میان اعضای هیأت علمی و کادر اداری دانشگاه، مسئولیت دارند.

۱۲-۲- در واحدهایی که با توجه به مقتضیات شهر و استان، پوشش برتر (چادر) در دانشگاه رسمیت دارد ابلاغ بخش‌هایی از این آیین‌نامه که سایر پوشش‌ها را برای خواهران تجویز می‌کند ضرورت ندارد.

۱۳- همه واحدها و مراکز دانشگاهی موظفند تابلو حاوی مقررات و ضوابط پوشش و شئون رفتاری در دانشگاه آزاد اسلامی را در فرم و رنگ یکسان (که پیوست این دستورالعمل می‌باشد) در مدخل ورودی واحدها، بگونه‌ای که قابل رؤیت و مطالعه برای همه افراد باشد، نصب نمایند.

این دستورالعمل در ۱۳ بند در تاریخ ۱۳۹۷/۰۶/۱۲ به تصویب شورای فرهنگی دانشگاه رسید و از تاریخ ابلاغ لازم الاجراست.

گزیده ای از دستورالعمل آراستگی و شئون فرهنگی و رفتاری در دانشگاه آزاد اسلامی

- ۱-لباس باید ساده، آراسته و در شان دانشگاه باشد.
- ۲-پوشش کامل بدن بجز صورت و دست ها تا مچ برای بانوان الزامی است.
- ۳-پوشش بانوان با چادر و مانتو یا مانتو بلند (تا زیرزانو)، شلوار، مقنعه یا روسری با رنگ مناسب، جوراب غیر نازک و کفش متعارف می باشد.
- ۴- استفاده از مانتو نامناسب، کوتاه، چاک دار، آستین کوتاه (ساق دست نما)، چسبان، دارای رنگ تند و زننده، جلو باز و بدون دکمه برای بانوان ممنوع است.
- ۵-پوشش آقایان با پیراهن آستین دار و یقه معمولی، شلوار ساده، رسمی و بلند می باشد.
- ۶-آرایش و پیرایش غیرممتعارف مو مانند بافتن، مش کردن، تیغ تیغی و ... برای آقایان ممنوع است.
- ۷-استفاده از لباس اندامی، نازک، تنگ و چسبان، بدن نما و شلوار استریچ ممنوع است.
- ۸-چاپ هر گونه نقوش، کلمات زننده و رکیک، علائم و نشانه گروه های انحرافی، تصاویر زن، تصاویر فکاهی و پوچ و بی معنی، شعارهای قومی و نژادی، تبلیغات تجاری و توهین آمیز بر روی بدن، پوشش، مچ بند، پیشانی بند، کمربند، انگشتر و کیف ممنوع است.
- ۹-استفاده از آرایش زننده، جواهرات و زیور آلات نامتعارف ممنوع است.
- ۱۰-هر گونه رفتاری که با اصول سازمانی، ضوابط و مقررات اخلاقی، فرهنگی و اجتماعی کلاس درس، آزمایشگاه، خوابگاه و محیط دانشگاه مغایر باشد ممنوع است.

شورای فرهنگی دانشگاه آزاد اسلامی واحد

*متن کامل دستورالعمل در سایت www.farhangi.iau.ir قابل رویت است.

باسمه تعالی

راهبردهای گسترش فرهنگ عفاف

مصوب ۵۶۶ جلسه مورخ ۱۳۸۴-۰۵-۰۴ شورای عالی انقلاب فرهنگی

شماره ابلاغ : ۲۲۱۴/دش

تاریخ ابلاغ : ۱۳۸۴-۰۵-۱۷

شرح:

شورای عالی انقلاب فرهنگی در جلسه ۵۶۶ مورخ ۸۴/۵/۴ در چارچوب اصول و مبانی روش‌های اجرایی گسترش فرهنگ عفاف (مصوب جلسه ۴۱۳ مورخ ۷۶/۱۱/۱۴) راهبردهای گسترش فرهنگ عفاف را به شرح ذیل تصویب نمود:

- ۱- توسعه فرهنگ کنکاش و تفکر در مفاهیم دینی توسط جوانان به منظور پذیرش درونی و قلبی و عمل به آنها؛
- ۲- تبیین دایمی جایگاه والا و پر اعتبار زن در اسلام و مقایسه آن با سایر مکاتب به منظور احساس برتری شخصیت زن مسلمان نسبت به زنان سایر مکاتب و پرهیز از روی آوردن به جاذبه‌ها و شخصیت‌های کاذب؛
- ۳- تقویت بنیه اعتقادی، اخلاقی و اصول و مبانی تربیت برای والدین، خصوصاً مادران نسبت به امر عفاف و پوشش و ایجاد حساسیت در آنها نسبت به آسیب‌های ناشی از عدم رعایت آن برای خود، خانواده و فرزندان؛
- ۴- اتخاذ تدابیر مناسب جهت جذب، تربیت و به کارگیری نیروی انسانی شایسته نظیر مدیران، معلمان و اساتید معتقد و عامل به رعایت پوشش و عفاف در کلیه مراکز اداری و آموزشی؛
- ۵- تبیین آموزه‌های دینی در خصوص ضرورت رعایت اصول حیا و عفت متناسب با قابلیت‌ها و ویژگی‌های زنان و مردان و ایجاد تعادل در روابط اجتماعی آنها؛
- ۶- احیاء و ترویج سنت حسنه امر به معروف و نهی از منکر؛
- ۷- ارتقای سطح آگاهی جوانان در خصوص ارتباطات صحیح انسانی و اخلاقی میان آنها و حفظ حدود عفاف و پوشش در جامعه و خانواده؛
- ۸- تبیین فلسفه و پیامدهای مثبت فرهنگی، اجتماعی، روانی و اخلاقی عفاف و پوشش در عرصه‌های مختلف زندگی و اثرات منفی عدم رعایت آن در سست کردن بنیان‌های اخلاقی خانواده و جامعه؛
- ۹- تبیین دیدگاه اسلام در خصوص عفاف، پوشش، حجاب و ضرورت بیان، فلسفه، احکام و دستاوردهای مثبت رعایت آن در جامعه متناسب با شرایط سنی جوانان و نوجوانان با شیوه‌های جذاب؛
- ۱۰- توجه دادن به رعایت و نیز باور پوشش نه به عنوان یک اجبار اجتماعی بلکه به عنوان یک ارزش انسانی، دینی و معنوی و یک باور قلبی جهت مصونیت از زشتی‌ها و آسیب‌های اجتماعی؛
- ۱۱- افزایش آگاهی والدین نسبت به رعایت پوشش و عفاف خصوصاً در خانواده و نقش الگویی آنان در این امر؛
- ۱۲- اهتمام جدی نهاد خانواده نسبت به تأمین نیازهای عاطفی و شخصیتی فرزندان به ویژه دختران و تأثیر آن در شکل‌گیری هویت دینی و اجتماعی آنها؛
- ۱۳- تبیین نقش عفاف و پوشش در تقویت هویت ملی و فرهنگی جوانان و تأثیر آن بر استقلال فرهنگی و سیاسی کشور؛
- ۱۴- تقویت روحیه تعادل در جوانان در رویکرد آنان به مدگرایی و بیان مستدل و منطقی اثرات و پیامدهای مدگرایی افراطی و پرهیز از تقلید کورکورانه از مدهای غربی و تقویت مدگرایی ملی؛
- ۱۵- تبیین ریشه‌های تاریخی و فرهنگی و نشانه‌های روشن از وجود حجاب و پوشش در ادیان الهی و جوامع دارای سابقه تاریخی و تمدن فرهنگی؛

- ۱۶- زمینه سازی اجتماعی مناسب برای دختران و پسران جهت کشف، هدایت و بروز قابلیت‌ها و توانمندی‌ها و تأمین مطالبات خود به منظور جلوگیری از بروز جلوه‌گری‌های نامناسب در حیطه فرهنگ عفاف و پوشش؛
- ۱۷- اختصاص بخشی از موضوعات تحقیقاتی به بررسی «زمینه، علل و موانع گسترش فرهنگ عفاف و پوشش در جامعه» و بررسی تأثیرات محصولات فرهنگی کشور بر این موضوع؛
- ۱۸- تشویق و ترغیب خانواده‌ها و جوانان به ازدواج آسان و آشنا نمودن آنان با معیارهای شرعی انتخاب همسر، حقوق و وظایف یکدیگر، تقویت روحیه ساده‌زیستی و قناعت پیشگی در زندگی؛
- ۱۹- تقویت هماهنگی بین دستگاه‌های ذی‌ربط در برنامه‌ریزی و تأمین امکانات لازم جهت رفع مشکلات اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی موجود بر سر راه ازدواج جوانان؛
- ۲۰- توسعه فعالیت‌های بنیادهای ازدواج به منظور جلب مساعدت دولت و خیرین در امر ازدواج جوانان؛
- ۲۱- ارتقای مهارت‌های فنی و حرفه‌ای و توانمندی‌های جوانان جهت توسعه طرح‌های خود اشتغالی و آشنایی با بازار کار و زمینه‌های مختلف فعالیت به عنوان زمینه ساز ازدواج، تشکیل خانواده و نهایتاً توسعه فرهنگ عفاف؛
- ۲۲- اهتمام جدی مراکز فرهنگی و کلیه رسانه‌های کشور نسبت به آرایه الگوی مطلوب از عفاف و پوشش در محصولات فرهنگی خود (فیلم، سریال، تئاتر و...) و پرهیز از ایجاد تضاد و تناقض برای جوانان در این امر؛
- ۲۳- جذب، تربیت و به کارگیری نیروی انسانی آگاه و عامل به مبانی دینی عفاف و پوشش در برنامه‌های فرهنگی و تبلیغی؛
- ۲۴- جهت‌دهی و تقویت امر عفاف و پوشش با استفاده از قابلیت‌ها و ظرفیت سازمان‌ها، احزاب، تشکلهای غیردولتی و هیأت‌های مذهبی در کشور؛
- ۲۵- هدایت تبلیغات تجاری به سوی استقلال فرهنگی و اقتصادی؛
- ۲۶- سازماندهی مبلغان آشنا به اصول و مبانی فرهنگ عفاف و پوشش به روش‌های صحیح تبلیغ و استفاده بهینه از آنها در مجامع دینی و خودجوش مردمی؛
- ۲۷- نظارت دقیق و همه‌جانبه در امر تولید و نشر کتاب، مطبوعات و مجلات سینمایی در خصوص رعایت حریم عفاف و پوشش از نظر محتوایی و شکلی؛
- ۲۸- تبیین ضرورت رعایت پوشش و عفاف توسط زنان و مردان در برنامه‌های فرهنگی، تبلیغی و هنری و پرهیز از یک‌سنگری؛
- ۲۹- الگوسازی و ایجاد گرایش‌های عمیق و پایدار نسبت به امر پوشش و عفاف از طریق معرفی سیره عملی معصومین(ع)، بزرگان علمی، ادبی و فرهنگی، منطبق با مقتضیات زمان و مکان و شرایط سنی جوانان؛
- ۳۰- تبیین عدم مغایرت پوشیدگی، پوشش و عفاف با حضور و فعالیت‌های اجتماعی زنان و رفع شبهه تعارض میان آن دو؛
- ۳۱- توسعه ارتباطات و تبادل اطلاعات میان دستگاه‌های مختلف آموزشی، فرهنگی و تبلیغی در جهت تبیین و تعیین حدود و ضوابط هماهنگ در رعایت عفاف و پوشش در آرایه برنامه‌ها و کالاهای فرهنگی؛
- ۳۲- تربیت و توسعه نیروی انسانی مؤمن، کارآمد و آشنا به مسائل فرهنگی - تبلیغی در امر عفاف و پوشش و پرهیز از برخورد‌های خشن، فیزیکی و تحقیر آمیز با متخلفین؛
- ۳۳- هماهنگی و وحدت رویه مستمر و پایدار در برخورد با ناهنجاری‌های فرهنگی توسط دستگاه‌های مختلف در چارچوب قانون؛
- ۳۴- ارتقاء سطح آگاهی و ایجاد حساسیت در مدیران نسبت به توسعه فرهنگ عفاف و حاکمیت ارزش‌های اخلاقی در مجموعه‌های تحت مسئولیت آنها؛
- ۳۵- طراحی و اجرای فعالیت‌های فرهنگی در مراکز تبلیغی، آموزشی و فرهنگی در راستای توسعه امر عفاف و پوشش؛
- ۳۶- ترغیب مسئولان و مدیران نسبت به مناسب‌سازی فیزیکی و فرهنگی محیط کار در ادارات، بانک‌ها، مدارس، دانشگاه‌ها، شرکت‌های خصوصی برای شاغلین و مراجعین؛

- ۳۷- توسعه و تنوع بخشی به الگوهای مناسب پوشش و تبلیغ آن توسط رسانه‌ها به منظور اقناع روحیه تنوع طلبی و حس زیبا شناختی جوانان ضمن ترویج و تشویق چادر به عنوان پوشش برتر و پرهیز از تحمیل و اجباری کردن یک الگوی ثابت از پوشش؛
- ۳۸- توجه دستگاه‌ها و نهادهای فرهنگ ساز به مد به عنوان مؤلفه‌ای نوین و تأثیر گذار در جهت‌دهی به نوع پوشش و آراستگی جوانان؛
- ۳۹- تشویق و ترغیب و تبلیغ نمادها و الگوهای لباس ایرانی و بومی مناطق مختلف کشور و ممانعت از تبلیغ الگوهای مغایر با فرهنگ ایرانی - اسلامی؛
- ۴۰- اتخاذ تدابیر لازم جهت تولید و توزیع اقلام مورد نیاز جامعه در رعایت پوشش؛
- ۴۱- ایجاد زمینه‌های دسترسی عمومی به پارچه و لباس منطبق با الگوهای ایرانی - اسلامی و حمایت از طراحان و تولیدکنندگان آن؛
- ۴۲- ایجاد زمینه تبادل فرهنگی ملل اسلامی از طریق ارائه الگوها و نمادهای پارچه و لباس ایرانی - اسلامی؛
- ۴۳- فراهم ساختن زمینه‌های امکان رقابت برای تولید کنندگان داخلی و حمایت مالی از آنها؛
- ۴۴- تقویت فرهنگ استفاده از پارچه و لباس‌های منطبق با الگوهای ایرانی - اسلامی؛
- ۴۵- تهیه مقررات لازم برای جلوگیری از واردات پارچه و لباس غیر متناسب با فرهنگ عفاف و پوشش؛
- ۴۶- به منظور ایجاد هماهنگی میان دستگاه‌های اجرایی و سایر اشخاص حقیقی و حقوقی فعال در امر ترویج و گسترش فرهنگ عفاف و پوشش در جامعه کمیته ترویج و گسترش فرهنگ عفاف با ترکیب ذیل در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تشکیل خواهد شد و گزارش عملکرد آن هر شش ماه یکبار به شورای عالی انقلاب فرهنگی ارائه خواهد گردید:
- ۱- وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی (رییس کمیته) ۲- رییس سازمان تبلیغات اسلامی (نایب رییس کمیته) ۳- دبیر شورای فرهنگ عمومی (دبیر کمیته) ۴- نماینده سازمان ملی جوانان ۵- نماینده وزارت اطلاعات ۶- نماینده نیروی انتظامی ۷- نماینده وزارت کشور ۸- نماینده کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی ۹- نماینده وزارت آموزش و پرورش ۱۰- نماینده وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ۱۱- نماینده وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ۱۲- نماینده سازمان صدا و سیما ۱۳- نماینده وزارت بازرگانی ۱۴- نماینده ستاد امر به معروف و نهی از منکر ۱۵- نماینده شورای فرهنگی اجتماعی زنان ۱۶- نماینده سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران ۱۷- نماینده وزارت مسکن و شهرسازی ۱۸- نماینده وزارت اقتصاد و دارایی ۱۹- نماینده وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات ۲۰- نماینده گمرک جمهوری اسلامی ایران ۲۱- نماینده سازمان تربیت بدنی ۲۲- نماینده مرکز امور مشارکت زنان؛
- ۴۷- کمیته ترویج و گسترش فرهنگ عفاف موظف است حداکثر ظرف مدت دو ماه راهکارها، آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های اجرایی و نقش دستگاه‌های ذی‌ربط در این خصوص را تهیه و تصویب نموده و به اطلاع شورای عالی انقلاب فرهنگی برساند.

مصوبه جلسه ۱۹۷ شورای اسلامی شدن دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی ویژه دانشجویان

در تبیین تبصره ۳/د ماده ۶ آئین نامه انضباطی دانشجویان

(مصوب جلسه ۳۵۸ شورای عالی انقلاب فرهنگی مورخ ۷۴/۶/۱۴)

ماده ۱ - پوشش در دانشگاه

۱- پوشش مختص محیط آموزشی دانشگاه (کلاس‌ها، سفرهای مطالعاتی، اردو، سلف، داخل سرویس‌ها و ...)

۱-۱- لباس

۱-۱-۱- لباس‌ها همواره باید ساده و آراسته، با وضعیت مناسب و در شأن دانشگاه بوده و با لباس‌های سایر محیط‌ها نظیر جشن‌ها، محیط‌های تفریحی ورزشی، استراحت و ... متفاوت و به دور از مدهای افراطی باشد.
۱-۱-۲- رنگ لباس‌ها باید متعادل بوده، تند و زننده نباشد و موجب جلب توجه نگردد.
۱-۱-۳- لباس‌های مورد استفاده در دانشگاه باید از مصادیق لباس‌های غیرمجاز نباشد.

۱-۲- کفش و جوراب

۱-۲-۱- کفش‌ها باید ساده و در خور شأن و منزلت دانشگاه باشد.

۱-۲-۲- کفش‌های صندل و دمپایی، پاشنه‌های خیلی بلند (بالای ۵ سانتی متر)، پوتین‌های بلند (تا زانو) در صورتی که با شلوار کوتاه پوشیده شود و کفش‌هایی که در مهمانی‌ها و مجالس ویژه استفاده می‌گردد، نباید پوشیده شود.

۱-۲-۳- پوشیدن جوراب ضخیم در محیط‌های آموزشی لازم می‌باشد.

۱-۲-۴- رنگ جوراب‌ها و کفش‌ها باید متعادل بوده، تند و زننده نباشد.

۱-۳- جواهرات و زیورآلات

جواهرات و زیورآلات مورد استفاده در محیط آموزشی باید از مصادیق مجاز (مانند حلقه ازدواج، ساعت و ...) باشد. ۱-۴- مواد معطر: استفاده از مواد معطر ملایم مجاز است.

۱-۵- آرایش و ترکیب ظاهری

۱-۵-۱- بهداشت و پاکیزگی فردی، شرط لازم برای دانشجویان می‌باشد.

۱-۵-۲- آرایش‌هایی که جنبه زیبایی، جلب توجه دیگران را دارد در محیط آموزشی ممنوع می‌باشد. (مثل استفاده از پروتز برای پسران و لوازم آرایشی صورت برای دختران).

۱-۵-۳- طول ناخن‌ها باید مناسب باشد. استفاده از لاک، ناخن مصنوعی و جواهرات ناخن ممنوع می‌باشد.

۱-۵-۴- آرایش و پیرایش موها باید مناسب با شأن دانشگاه باشد.

۲- پوشش مختص بخش‌های بالینی و حرفه‌ای و آزمایشگاهی

۲-۱- پوشیدن لباس فرم در بخش‌های بالینی و حرفه‌ای ضروری و لازم می‌باشد.

۲-۲- پوشیدن لباس‌های فرم خیلی تنگ مجاز نمی‌باشد.

۲-۳- ضخامت لباس‌های فرم باید به گونه‌ای باشد که از ورای آن لباس‌های زیر جلوه‌نمایی ننماید (از پوشیدن لباس‌های رکابی و حلقه‌ای که قسمتی از بدن مشخص می‌شود باید خودداری گردد).

۲-۴- لباس‌ها باید تمیز و مرتب باشد، بالاخص لباس‌هایی که در محیط بیمارستان و یا ... استفاده می‌گردد.

۲-۵- پوشیدن جوراب با ضخامت مناسب، کفش با پاشنه مناسب ضروری است.

۲-۶- استفاده از جواهرات و زیورآلات مورد استفاده در محیط‌های بالینی، کارآموزی و کارورزی می‌بایست از مصادیق جواهرات و زیورآلات مجاز باشد.

- ۷-۲- استفاده از عطر و ادکلن با بوهای تند در بخش‌های بالینی ممنوع می‌باشد.
- ۸-۲- آرایش صورت و بلندی ناخن‌ها در بخش‌های بالینی و تشخیص ممنوع می‌باشد.
- ماده ۲- مصادیق البسه، متعلقات وابسته به البسه و ... (غیرمجاز)
- ۱- مصادیق غیرمجاز برای دختران
- ۱-۱- استفاده از کلاه بدون مقنعه ممنوع می‌باشد.
- ۲-۱- نپوشاندن کامل موی سر، گردن، سینه و هر جای دیگر بدن بجز صورت و دست‌ها تا مچ (مانند استفاده از روسری‌های نازک و کوتاه، استفاده از جوراب نازک و ...).
- ۳-۱- استفاده از دامن ممنوع می‌باشد به جز افراد خاص (بیمار، باردار).
- ۴-۱- استفاده از شلوارهای چسبان و کوتاه و شلوارهایی که تعمداً پاره یا وصله داشته باشد ممنوع می‌باشد.
- ۵-۱- بلند بودن ناخن (بیش از حد معمول) استفاده از ناخن مصنوعی، استفاده از جواهرات ناخن یا طرح‌های هنری روی ناخن، استفاده از لاک ناخن در محیط آموزشی ممنوع می‌باشد.
- ۶-۱- استفاده از جواهرات و زیورآلات غیرمعمول (مانند استفاده از پازیت (زنجیر پا) و انگشتر در پا و نگین‌های دندان و ...).
- ۷-۱- آرایش صورت و مو به طور غیرمتعارف (مثل تاتوکردن، بافتن مو، درست کردن مو بصورت تیغ تیغی و ...).
- انتوهای نامناسب (مانند: مانتوهای کوتاه بالاتر از زانو، مانتوهای بلند دارای چاک بالاتر از زانو، مانتوهای تنگ و چسبان، کت و پیراهن مردانه که حجم بدن کاملاً مشخص باشد، مانتوهایی با رنگ زننده، تند و ...). ۸-۱- چادرهای نامناسب مانند چادرهای نازک و توری.
- ۲- مصادیق غیرمجاز برای پسران دانشجو
- ۱-۲- استفاده از کراوات و پاپیون از هر نوع.
- ۲-۲- استفاده از البسه زنانه، شلوارهای کوتاه، چسبان، تنگ، نازک و شلوارهایی که تعمداً پاره و وصله داشته باشند.
- ۳-۲- استفاده از زیورآلات، گردن‌بند، زنجیر، مچ‌بند، دست‌بند، گوشواره، لاک و انگشتر طلا (به استثنای حلقه ازدواج).
- ۴-۲- استفاده از رنگ‌ها و آرایش‌های مو بصورت تند و زننده (مش کردن، فر کردن، بافتن و ...)، بلند بودن مو بیش از حد معمول به گونه‌ای که از یقه لباس پایین‌تر بیاید و ... ممنوع می‌باشد.
- ۵-۲- استفاده از کلاه ورزشی، کلاه‌های نامتناسب با محیط دانشگاه.
- ۶-۲- برداشتن ابرو، تاتوکردن و رنگ کردن.
- ۷-۲- لباس‌های اندامی مردانه، تنگ و چسبان آستین خیلی کوتاه مانند حلقه‌ای، یا رکابی و ...
- ۳- مصادیق غیرمجاز برای دختران و پسران دانشجو
- ۳-۱- مچ‌بندهای (دست و پا) غیرمتعارف که دارای نقوش زننده علایم گروه‌های ضداسلام، ضدانقلاب، ضداخلاق و یا رنگ‌دار، پولک‌دار، چراغ‌دار، قفل‌دار، زنجیردار و ... باشد.
- ۳-۲- استفاده از پیشانی‌بند، شال، دستمال‌گردن، کمربند، انگشتر و کیف‌هایی که دارای نقوش و نوشته‌هایی با حروف لاتین و زننده و یا دارای علامت گروه‌های ضداسلام، ضدانقلاب و ضداخلاق باشد.
- ۳-۳- استفاده از لباس‌هایی که روی آن تصاویر زن، عبارات عاشقانه، مبتذل، الفاظ رکیک، تصاویر فکاهی، پوچ و بی‌معنا، شعارهای قومی، نژادی، آرم و نشانه‌های ضد اسلام، ضد انقلاب، ضد اخلاق و گروه‌های ضد اسلام، ضد انقلاب، ضد اخلاق و گروه‌های خاص حاوی تبلیغات تجاری که براساس هنجارهای اجتماعی می‌توانند زننده یا توهین‌آمیز تلقی شوند یا محیط آموزشی را خصمانه سازند ممنوع است.
- ۴-۳- در نواحی قابل رؤیت بدن نباید خالکوبی وجود داشته باشد و در صورت وجود، حتی الامکان باید پوشیده شوند.
- ۵-۳- استفاده از لباس‌ها و آرم‌هایی که متعلق به گروه‌های خاص انحرافی از جمله رپ، هوی و ... می‌باشند.
- ۶-۳- تاتو صورت (لب، ابرو و چشم) .